



CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES
DE CATALUNYA

Dictamen núm. 1

Barcelona, 3 de desembre de 2009

Ponent: Pere Jover Presa

El Consell de Garanties Estatutàries, amb assistència dels senyors Pere Jover Presa, president accidental, Julio Añoveros Trias de Bes, Eliseo Aja, Joan Egea Fernández, Marc Carrillo, senyora Antonia Agulló Agüero, senyors Jaume Vernet Llobet, Enric Fossas Espadaler i Àlex Bas Vilafranca, secretari accidental, ha acordat d'emetre el següent

D I C T A M E N

a sol·licitud del Parlament de Catalunya, respecte al Dictamen de la Comissió d'Affers Institucionals sobre el Projecte de Llei del Síndic de Greuges (BOPC núm. 554, de 22 d'octubre de 2009).

A N T E C E D E N T S

1. La Mesa del Parlament de Catalunya, en la sessió del dia 27 d'octubre de 2009, va acordar trametre la sol·licitud presentada a instància de més d'una desena part dels diputats, perquè d'acord amb els articles 8.Primer i 9.1 de la Llei 1/1981, de 25 de febrer, el Consell Consultiu en funcions, de conformitat amb allò que preveu la disposició transitòria primera de la Llei 2/2009, de 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries, emetés

dictamen en relació amb el Dictamen de la Comissió d'Affers Institucionals sobre el text del Projecte de Llei del Síndic de Greuges i les esmenes reservades per a defensar en el Ple.

En concret, a la petició de dictamen dels diputats, s'especificava que se sol·licitava dictamen sobre l'adequació a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia de Catalunya, de la totalitat del Projecte de Llei del Síndic de Greuges, i de forma especial, els preceptes següents:

«- La totalitat de les previsions que conté el Projecte de Llei en referir-se al Síndic de Greuges com a "Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants", contingudes en l'article 1, apartat b), i en la globalitat del Títol VIII (articles 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 i 77).

- La totalitat de les previsions legals respecte a les relacions entre el Síndic de Greuges i el Defensor del Pueblo i/o figures anàlogues, contingudes en els articles 3, apartat 2, 60, 78 i 83.»

L'escrit de sol·licitud va tenir entrada en el Registre del Consell Consultiu el dia 28 d'octubre de 2009 (Reg. 16989).

2. El Consell Consultiu, en la sessió del dia 30 d'octubre de 2009, un cop examinada la sol·licitud formulada, es va declarar competent per emetre el dictamen i va nomenar ponent el conseller senyor Pere Jover Presa.

3. En la mateixa sessió va acordar de demanar informació i documentació complementàries als portaveus dels Grups Parlamentaris de Convergència i Unió, Socialistes-Ciutadans pel Canvi, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Popular de Catalunya, Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Unida i Alternativa i Mixt, com també al Síndic de Greuges, d'acord amb l'article 15 del Reglament del Consell Consultiu. Es va rebre documentació per part del

Síndic de Greuges.

4. En l'interim de l'elaboració d'aquest dictamen i abans de la finalització del seu termini d'emissió, el Govern de la Generalitat va fixar el dia 23 de novembre de 2009 com a data per a la presa de possessió dels membres del Consell de Garanties Estatutàries. Davant d'aquesta circumstància excepcional i amb la finalitat de possibilitar la seva emissió pel Consell de Garanties Estatutàries que, per mandat legal, succeeix el Consell Consultiu (disposició addicional segona de la Llei 2/2009, de 12 de febrer), el ple del Consell Consultiu, en la sessió del dia 17 de novembre de 2009, va acordar de sol·licitar a la Mesa del Parlament de Catalunya l'ampliació del termini del dictamen, en quinze dies naturals més, per aplicació analògica de l'article 49 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

5. La Mesa del Parlament de Catalunya, en la sessió del dia 24 de novembre de 2009, va acordar de concedir una ampliació del termini d'emissió del dictamen, que finirà el dia 9 de desembre a les 9.30 hores.

6. A la vista de tot el que s'ha exposat en els apartats anteriors, el ple del Consell de Garanties Estatutàries, en la seva sessió extraordinària de constitució, del dia 24 de novembre de 2009, es va declarar competent per emetre el dictamen sol·licitat en relació amb el Dictamen de la Comissió d'Affers Institucionals sobre el Projecte de Llei del Síndic de Greuges i va nomenar ponent el conseller senyor Pere Jover Presa.

F O N A M E N T S

D'acord amb els articles 62.2, 78 i 79 de l'Estatut d'autonomia, el Projecte de Llei que es dictamina (BOPC núm. 554, de 22 d'octubre de 2009), que té caràcter de Llei de desenvolupament bàsic, regula la institució del Síndic de Greuges, li atribueix les competències bàsiques i determina els seus principis d'organització i funcionament. S'estructura en nou títols amb un total de vuitanta-nou articles, quatre disposicions transitòries, tres disposicions modificatives i una disposició final única. A continuació, s'examina el seu contingut, amb especial referència als preceptes que han estat objecte de la sol·licitud de dictamen.

El títol I, sobre les «Disposicions generals» (art. 1 a 5), defineix el doble objecte de la norma, que consisteix, d'una banda, a regular la institució del Síndic de Greuges, d'acord amb el mandat estatutari (art. 1.a) i de l'altra, a atorgar a aquesta institució la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, a l'empara del Protocol facultatiu de la Convenció de les Nacions Unides contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants, adoptat per l'Assemblea General de les Nacions Unides mitjançant la Resolució 57/199, de 18 de desembre de 2002, i ratificat per Espanya el 3 de març de 2006 (precisament, l'atorgament d'aquesta condició per l'article 1.b del Projecte de Llei és un dels preceptes qüestionats per la sol·licitud de dictamen).

A continuació, atribueix al Síndic de Greuges la naturalesa d'òrgan de caràcter unipersonal, que gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària i exerceix les competències que enumera la Llei amb imparcialitat, objectivitat i independència (art. 2 a 4). D'acord amb això, supervisa l'activitat de les administracions, els organismes, les empreses i les persones a què fa referència l'article 78.1 EAC, com també pot supervisar l'activitat de l'Administració general de l'Estat a Catalunya, en els supòsits en què ho acordi per conveni amb el Defensor del Poble. Sobre aquesta darrera

previsió legal de l'article 3.2 del Projecte de Llei, referida a les relacions entre el Síndic de Greuges i el Defensor del Poble, es demana expressament el nostre parer en la sol·licitud de dictamen. A l'últim, en aquest context de les competències i àmbit d'actuació, el Síndic de Greuges haurà d'adoptar una carta dels drets dels usuaris dels serveis del Síndic, que s'haurà de publicar en el DOGC (art. 5).

El títol II, referit a l'«Estatut del síndic o síndica de Greuges», es divideix en tres capítols, que s'ocupen: el primer, de les condicions d'elegibilitat, les causes d'incompatibilitat amb la condició de síndic o síndica, el procediment per a la seva elecció, la presa de possessió, la durada del seu mandat i la declaració d'interessos (art. 6 a 11). El segon, de les prerrogatives i garanties del Síndic i el seu tractament protocol·lari (art. 12 i 13). I el tercer i últim, de les causes de cessament i suspensió en el càrrec, com també dels procediments per declarar aquestes situacions (art. 14 a 16).

El títol III, que regula els «Adjunts al Síndic de Greuges», conté dos capítols. El capítol I estableix les classes d'adjunts (adjunt o adjunta general, adjunt o adjunta per a la defensa dels drets dels infants i dels adolescents i adjunts sectorials) i les seves funcions (art. 17 a 20), i el capítol II es dedica al seu estatut (art. 21 a 25).

El títol IV, relatiu a l'«Actuació del Síndic de Greuges», s'estructura en tres capítols, que es refereixen a diferents aspectes d'aquesta actuació de supervisió: els subjectes que s'hi sotmeten (art. 26); els subjectes legitimats per actuar davant del Síndic de Greuges (art. 27); i la forma i caràcter de les actuacions (art. 28 a 32).

El títol V, sobre la «Tramitació dels procediments», s'ocupa d'aquesta matèria en quatre capítols. El capítol I, en la seva secció primera, es refereix als procediments de queixa i a les sol·licituds d'actuacions d'ofici (art. 33 a

40); en la secció segona preveu el règim concret de les actuacions d'ofici, que s'adopten per mitjà de resolució motivada i no estan sotmeses a cap termini preclusiu (art. 41). El capítol II regula detalladament i en dues seccions les diferents fases de tramitació i resolució dels procediments d'investigació (art. 42 a 48). El capítol III es refereix a les diverses fórmules de concertació (conciliació, mediació i composició de controvèrsies) que el Síndic de Greuges pot proposar, en el marc del que estableixi la legislació vigent, a les diverses administracions, entitats, òrgans i persones investigades i afectades, per tal de facilitar la resolució del procediment (art. 49 i 50). I, per tancar aquest títol, el capítol IV, relatiu a altres procediments, fa referència a la facultat de sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries (art. 51); a les auditories i inspeccions internes que pot sol·licitar a les administracions en el curs d'una investigació (art. 52); a la facultat de portar a terme estudis generals i informes sobre el funcionament del sector públic (art. 53) i a la possibilitat que es formulin consultes al Síndic de Greuges per sol·licitar informació (art. 54).

El títol VI, prescriu la col·laboració dels subjectes supervisats amb el síndic de Greuges, les persones en qui delegui i els seus adjunts, la qual es podrà impulsar mitjançant la subscripció de convenis o acords amb la finalitat de crear un marc de col·laboració i facilitar la comunicació mútua (art. 58). D'acord amb el capítol I, aquest règim de col·laboració es tradueix principalment a subministrar informació i documentació relacionats amb l'objecte de la investigació (art. 55), i a facilitar l'accés a qualsevol espai perquè es pugui obtenir la informació necessària en el curs de la investigació (art. 56). Addicionalment, contempla una sèrie d'especificitats quan es tracti d'investigar la conducta del personal al servei de l'Administració de la Generalitat o de l'Administració local, o dels organismes vinculats o que en depenguin (art. 57), i disposa que aquesta col·laboració es pot sol·licitar també a l'Administració general de l'Estat a Catalunya (art. 59). Per altra part, l'article 60, a què es refereix expressament la sol·licitud de dictamen,

estableix que les administracions, els organismes, les empreses i les persones a què fa referència l'article 26, que siguin objecte d'investigació per una institució equivalent al Síndic de Greuges en l'àmbit de l'Estat o de la Unió Europea, tenen l'obligació de comunicar-ho al Síndic de Greuges. Seguidament, el capítol II descriu els supòsits en què es considera que hi ha manca de col·laboració i obstaculització en el curs del procediment d'investigació, com també preveu la possibilitat que s'incompleixin les resolucions adoptades pel síndic o síndica i pels seus adjunts, després d'haver-les acceptat; a aquests efectes, desenvolupa els mecanismes de garantia corresponents i les mesures que el síndic o síndica de Greuges pot adoptar (art. 61 i 62). Com a clàusula de tancament, contempla la possibilitat que totes aquestes actuacions puguin incórrer en responsabilitat penal, d'acord amb la legislació vigent; en aquest cas s'haurà de donar trasllat dels antecedents al Ministeri Fiscal perquè exerceixi les accions pertinents (art. 63).

El títol VII regula les «Relacions amb el Parlament» del síndic o síndica de Greuges, que haurà de presentar un informe anual, el contingut del qual es detalla minuciosament (art. 64). També pot presentar informes monogràfics extraordinaris, si ho requereix la importància dels fets o ho exigeixen motius d'urgència (art. 65). Així mateix, ha de comparèixer davant la Comissió del Síndic de Greuges, mitjançant la qual es relaciona amb el Parlament, si aquesta acorda tenir una sessió informativa, però també pot fer-ho a petició pròpia (art. 66). En períodes entre legislatures es relaciona amb la Diputació Permanent (art. 67).

El títol VIII, sobre la «Prevenició de la tortura i d'altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants», atorga al Síndic de Greuges la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenició de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, amb el caràcter d'òrgan nacional independent, d'acord amb el que estableix l'article 17 del ja citat Protocol facultatiu de la

Convenció de les Nacions Unides. Els articles 68 a 77 d'aquest títol del Projecte de Llei que, en la seva globalitat, és objecte de referència expressa en la sol·licitud de dictamen, s'ordenen en tres capítols. El capítol I atribueix al Síndic de Greuges, i amb caràcter general, les competències que segons el Protocol corresponen als mecanismes nacionals independents per a la prevenció de la tortura de cada estat (per tant, com a mínim les de l'article 19). L'exercici d'aquestes competències es durà a terme en tots els espais en què es trobin persones privades de llibertat, bé estiguin localitzats a Catalunya, bé siguin mitjans de transport que transcorrin en el seu territori, si aquests espais depenen de les administracions, els organismes, les empreses i les persones a què fa referència l'article 78.1 EAC. En aquest sentit, per complir les seves funcions quan siguin espais de titularitat estatal i per tal de coordinar l'actuació amb l'autoritat d'àmbit estatal en aquesta matèria, ha de promoure la signatura d'un conveni de col·laboració amb l'Estat (art. 68 i 69).

Seguidament, enumera els principis de la seva actuació en aquest àmbit específic (confidencialitat, cooperació i diàleg constructiu amb les autoritats competents), així com les facultats que en concret pot exercir amb la finalitat de prevenir els maltractaments que puguin patir les persones privades de llibertat: fer visites periòdiques i recomanacions a les autoritats competents, formular propostes i observacions sobre avantprojectes de Llei en aquesta matèria i exercir qualsevol altra funció atribuïda pel Protocol facultatiu (art. 70 i 71). En coherència, té també atribuïdes altres facultats, com la d'accedir a la informació sobre el nombre i l'emplaçament dels espais que s'integren en el seu àmbit d'actuació i sobre el nombre de persones privades de llibertat, el tracte que reben i les condicions de llur detenció o internament (art. 72); la possibilitat d'entrevistar-se amb les persones privades de llibertat en el lloc que esculli i sense testimonis, amb intèrpret si és necessari i altres persones que consideri que puguin facilitar-li informació pertinent, o la de requerir, en el seu cas, l'opinió i el consell del metge o metgessa

responsable (art. 73). Finalment, el Síndic de Greuges ha de presentar, al Parlament, un informe anual i monogràfic sobre aquestes actuacions (art. 74) i ha de col·laborar amb el Subcomitè per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, del Comitè contra la Tortura, especialment en el marc de les funcions que a aquest Subcomitè li atribueix l'article 11.b del Protocol facultatiu, respecte als mecanismes nacionals de prevenció (art. 75). Per exercir les funcions esmentades, el capítol II crea i estructura l'equip de treball del Síndic de Greuges per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (art. 76), i el capítol següent el Consell Assessor del Síndic per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (art. 77).

El títol IX, «Relacions Institucionals i Projecció Exterior», en el seu capítol I es refereix a les relacions institucionals del Síndic de Greuges. Així, l'article 78 del Projecte de Llei, respecte al qual es demana expressament el nostre parer en la sol·licitud de dictamen, regula les relacions de col·laboració amb el Defensor del Poble sobre la base que el Síndic pot sol·licitar la seva intervenció en relació amb actuacions de l'Administració general de l'Estat a Catalunya, pot plantejar-li suggeriments de caràcter general i pot proposar-li de formular recomanacions de modificacions normatives. En aquest sentit, i per tal de concretar el règim de col·laboració, el Síndic de Greuges ha d'impulsar la subscripció de convenis amb el Defensor del Poble, especialment pel que fa a la supervisió de l'activitat de l'Administració general de l'Estat a Catalunya. Altres preceptes d'aquest capítol contempnen les relacions de col·laboració amb l'Administració de Justícia i amb el Ministeri Fiscal, amb els defensors locals de la ciutadania, amb altres institucions anàlogues i amb organismes públics i associacions privades (art. 79 a 82). Seguidament, l'article 83 del Projecte de Llei, també objecte de cita expressa en la petició de dictamen, estableix la possibilitat que el Síndic de Greuges participi i s'integri en organitzacions internacionals que tinguin per objecte la

promoció de la figura dels *ombudspersons* o altres institucions homòlogues a ell, la defensa i la promoció dels drets i llibertats i del dret a una bona administració. A l'últim, en el capítol II regula la projecció exterior de la Institució, principalment, la difusió de les seves actuacions a través dels mitjans de comunicació (art. 84).

El darrer i X títol, «Organització i règim intern», atribueix la potestat reglamentària al Síndic de Greuges per regular aquesta matèria (art. 85); desenvolupa l'estructura organitzativa i els mitjans personals (art. 86); explicita el mecanisme d'elaboració del projecte de pressupost, que s'ha de sotmetre al Parlament (art. 87); el règim retributiu del síndic o síndica de greuges i del personal al servei de la institució (art. 88) i les normes que conformen el règim jurídic (art. 89).

Per finalitzar, el Projecte de Llei afegeix quatre disposicions transitòries sobre el règim dels procediments iniciats abans de l'entrada en vigor de la Llei, la vigència de les normes bàsiques del Síndic de Greuges, el manteniment en funcions del personal, i el termini d'un any per elaborar el Reglament d'organització i règim intern, respectivament; tres disposicions modificatives de derogació, inaplicabilitat i interpretació de la legislació vigent relacionada amb el contingut del Projecte de Llei, i una disposició final única, que posposa l'entrada en vigor de la Llei al cap d'un mes d'haver estat publicada en el DOGC.

II

1. La institució del Síndic de Greuges va ser prevista inicialment per l'article 35 de l'Estatut d'autonomia de 1979, que li va atribuir la competència per protegir els drets i les llibertats públiques dels ciutadans davant l'Administració de la Generalitat, habilitant-lo per supervisar, a aquests

efectes, la seva actuació. Conseqüentment, el Síndic de Greuges es va configurar des del primer moment com una institució directament inspirada en la figura de l'*Ombudsman* dels països nòrdics, que durant aquells anys ja estava sent objecte de recepció en altres països europeus, entre aquests el nostre, encara que cadascun amb les seves especificitats. En el nostre ordenament, va ser la Constitució de 1978 la que va operar aquesta recepció per a tot l'Estat, mitjançant la figura del Defensor del Poble, prevista a l'article 54 CE, posteriorment desenvolupada per la Llei orgànica 3/1981, de 6 d'abril. En tots aquests observem algunes característiques que, des dels seus orígens, han definit la naturalesa de la institució:

D'una banda, la seva funció per a la protecció dels drets de les persones opera substancialment en relació amb l'actuació de les administracions públiques, excloent per aquesta raó el control dels poders legislatiu i judicial en la mesura que exerceixen les funcions que constitucionalment se'ls ha atribuït, així com el de les relacions que tenen lloc en l'àmbit privat.

D'altra banda, aquesta funció s'exerceix mitjançant unes competències que exclouen facultats decisòries, de manera que no poden imposar canvis en l'actuació de les administracions públiques i, encara menys, anul·lar els actes d'aquestes. Això ha permès definir-la com una «magistratura de persuasió». Conseqüentment, l'*Ombudsman* i les altres figures anàlogues basen la seva actuació principalment en l'*auctoritas* derivada del seu prestigi institucional i acceptació social i de la seva especial posició en el sistema constitucional, la qual cosa els permet sovint de corregir les pràctiques contràries als drets de les persones d'una forma més efectiva i ràpida que la que es pugui assolir per altres vies. Finalment, aquesta eficàcia pràctica en la protecció dels drets constitucionals també va lligada a les característiques de gratuïtat, celeritat, antiformalisme i publicitat, que són pròpies dels instruments posats a disposició de les persones per accedir a la institució.

En l'ordenament jurídic espanyol, la creació del Síndic de Greuges va inspirar l'aparició de figures similars en la majoria de les comunitats autònomes, totes dotades de les característiques abans citades, i influïdes també per la regulació constitucional del Defensor del Poble, almenys en un aspecte important: un i els altres apareixen configurats com alts comissionats de les Corts Generals o, en el seu cas, de l'assemblea legislativa de la respectiva comunitat autònoma. En conseqüència, la seva designació és competència exclusiva de les cambres, a la qual cosa cal afegir el fet que, tractant-se d'una institució unipersonal, l'exigència de majories qualificades per a aquesta designació actua com a garantia real de la seva independència.

2. L'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 ha aportat canvis substancials a aquesta regulació, alguns dels quals ja han estat ressaltats per la doctrina científica. Els més significatius són els següents:

A) Els articles 78 i 79 EAC contenen una normació molt més detallada i àmplia que la que s'observava no solament a l'Estatut de 1979, sinó també a la gran majoria dels altres estatuts, incloent els que han estat objecte d'una reforma recent. Així, la garantia de la independència del Síndic, regulada en els apartats 2 i 3 de l'article 79 EAC, apareix reforçada gràcies al reconeixement de la inviolabilitat del Síndic per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions, la inamovibilitat, l'exigència d'un estatut personal propi regulat per llei i, finalment, l'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària.

B) S'amplia de forma notable la capacitat del Síndic per estendre la seva actuació més enllà dels límits estrictes de l'Administració de la Generalitat, única prevista a l'Estatut de 1979. De fet, la Llei 14/1984, de 20 de març, de creació del Síndic de Greuges, ja havia operat part d'aquesta ampliació, en preveure la supervisió dels ens locals de Catalunya, encara que amb una important limitació, referida a «[...] tot allò que afecta les matèries en què

l'Estatut d'Autonomia de Catalunya atorga competències a la Generalitat.»

El Tribunal Constitucional ja s'havia pronunciat sobre aquesta qüestió en diverses ocasions i en totes va avalar aquesta ampliació de l'àmbit material reconegut a la competència de supervisió del Síndic (i, consegüentment, dels comissionats parlamentaris autonòmics equivalents), encara que sotmetent-la a una limitació addicional a la indicada anteriorment, que és que aquesta supervisió es limita als supòsits en què els ens locals exerceixen competències transferides o delegades per la respectiva comunitat autònoma. Així, a la Sentència 142/1988, de 12 de juliol, relativa a la Llei 4/1985, de 27 de juny, de les Corts d'Aragó, reguladora del Justícia d'Aragó, va afirmar:

«En conclusión, el art. 2.2 de la Ley 4/1985, de 27 de junio, no es inconstitucional ni desborda los límites del art. 33.2 del EAA, siempre que se interprete que las facultades de supervisión del Justicia de Aragón sobre la actuación de los entes locales aragoneses sólo podrán ejercerse en materias “en las que el Estatuto de Autonomía atribuya competencias a la Comunidad Autónoma de Aragón” (art. 2.2) y respecto de las que ésta haya, además, transferido o delegado en los entes locales.» (FJ 5)

Aquesta mateixa posició es va mantenir poc després, encara més rotundament, a la Sentència 157/1988, de 15 de setembre, que va resoldre el recurs d'inconstitucionalitat interposat contra la Llei 36/1985, de 6 de novembre, que regula les relacions entre el Defensor del Poble i les figures similars de les comunitats autònomes.

Doncs bé, el nou Estatut d'autonomia sembla anar més enllà, ja que no inclou de manera expressa cap d'aquestes limitacions i, consegüentment, ha operat un canvi substancial en el bloc de la constitucionalitat que afecta

aquesta matèria. No és aquesta una qüestió que haguem d'abordar en aquest dictamen, que no té per objecte examinar la relació entre l'Estatut d'autonomia i la jurisprudència constitucional precedent. Sí direm, a favor de l'ampliació operada per l'article 78.1 EAC, que les sentències anteriorment esmentades s'havien limitat a utilitzar com a paràmetre de validesa dels preceptes legals impugnats els estatuts d'autonomia mateixos, la qual cosa permet considerar que la modificació del citat paràmetre obliga a reexaminar la jurisprudència assentada en aquestes.

A aquesta qüestió sembla referir-se la Sentència 157/1988, quan tracta, de forma indirecta, la constitucionalitat del precepte anteriorment esmentat de la Llei 14/1984, de creació del Síndic de Greuges, que precisament ampliava les seves funcions supervidores en l'àmbit dels poders locals:

«Puede señalarse tan sólo que la constitucionalidad de tal atribución de competencias no depende en ningún caso del precepto aquí impugnado ni, más en general, de la Ley a la que pertenece el mismo, sino de lo que el propio Estatuto de Autonomía catalán establece en relación con la figura del Síndic de Greuges, así como de las competencias que en materia de régimen local ostenta la Generalidad.» (FJ 6)

A part d'això anterior, l'existència d'una competència de supervisió concurrent entre el Síndic de Greuges i el Defensor del Poble en aquesta matèria justifica l'exigència de col·laboració entre ells, expressament prevista a l'article 78.2 EAC, que sens dubte serà un instrument valuós per tal d'evitar duplicitats i conflictes de competències, sempre perjudicials per a la bona marxa de les funcions realitzades per ambdues institucions.

D'altra banda, aquesta mateixa exigència de col·laboració pot oferir criteris interpretatius per precisar el marge d'actuació de què disposa el Síndic de

Greuges en les seves relacions amb l'Administració de l'Estat a Catalunya. L'Estatut d'autonomia no incorpora de manera expressa cap competència en favor del Síndic en aquesta matèria, que es manté, per tant, de forma privativa en l'àmbit de les funcions atribuïdes al Defensor del Poble. Però això no impedeix que, precisament per la via de col·laboració entre ambdues institucions per a l'exercici de les seves respectives funcions, s'obri una via per a la intervenció del Síndic, també en aquest àmbit, com veurem posteriorment.

C) S'han ampliat de forma notable els subjectes públics que estan sotmesos a la supervisió del Síndic de Greuges, amb la consegüent obligació de col·laboració. Concretament, aquesta supervisió no només afecta l'Administració de la Generalitat i els ens locals de manera estricta, sinó també els organismes públics i privats vinculats o que en depenen, les empreses privades que «gestionen serveis públics o acompleixen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de forma concertada o indirecta» i, fins i tot, les persones privades «amb un vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen».

Aquesta és una qüestió important, encara més si tenim en compte l'amplitud amb la qual són definits ambdós subjectes, en especial les persones físiques. Convé no oblidar que, per la seva pròpia naturalesa, les actuacions del Síndic de Greuges han de ser reservades, i que en determinats supòsits podrien afectar drets fonamentals de la persona, com ara el dret a l'honor i a la intimitat personal i familiar. Aquest problema no es planteja mentre la comentada supervisió tingui per objecte únicament l'actuació de persones jurídiques públiques; però, l'ampliació operada per l'article 78.1 EAC, plenament justificada per la necessitat de garantir la màxima eficàcia en les funcions del Síndic en defensa de l'interès general, sens dubte obligarà a una major cautela en les investigacions i en altres actes que es puguin acordar en

l'exercici de la competència de supervisió, quan afecti aquests nous subjectes de dret privat.

D) L'esfera material sobre la qual s'exerceix la competència del Síndic també s'ha ampliat notablement, atès que als drets constitucionals ja coneguts s'ha d'afegir l'ampli catàleg de drets inclosos al nou Estatut d'autonomia, molts dels quals complementen la regulació constitucional en àmbits que són competència de la Generalitat.

E) La concurrència que es pot donar en nombrosos casos amb les competències del Defensor del Poble justifica la referència a la necessària col·laboració entre ambdues institucions, a la qual el nou Estatut dedica un apartat específic (art. 78.2 EAC). La Llei 36/1985, de 6 de novembre, per la qual es regulen les relacions entre la Institució del Defensor del Poble i les figures similars en les diferents comunitats autònomes, ja havia previst fórmules i instruments de col·laboració. L'Estatut d'autonomia de 2006 les defineix amb major precisió i insisteix en la seva necessitat, tenint en compte la major possibilitat de duplicitats i conflictes derivats de l'esmentada ampliació funcional. Aquesta col·laboració, que ha de ser la pròpia d'institucions que no estan subjectes a cap relació jeràrquica, actua com a concreció del principi general de cooperació i de col·laboració inherent al nostre Estat de les autonomies, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional.

Encara més, la institució mateixa del Síndic de Greuges comporta aquesta específica característica de treball cooperatiu, com ho demostra el contingut de l'article 78.4 EAC, que l'estén a les figures anàlogues creades en l'àmbit local i en altres àmbits, tant del sector públic com del privat (universitats, institucions financeres, etc.).

F) Finalment, el nou Estatut ha atorgat al Síndic una competència important,

que li mancava anteriorment: la legitimació per sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació en el Parlament que regulin drets reconeguts per l'Estatut mateix i, en determinats supòsits, sobre decrets lleis sotmesos a convalidació. Tenint en compte que el dictamen esmentat serà vinculant per al Parlament en els casos en què s'aprecii la vulneració d'alguns d'aquests drets en el projecte o proposició de llei afectat, es comprendrà fàcilment la transcendència que aquesta nova competència podrà tenir en la configuració de la Institució, que veu així ampliada la seva tradicional imatge de supervisora de l'activitat de les administracions públiques.

III

Examinarem a continuació l'adequació a la Constitució i a l'Estatut dels preceptes inclosos a la sol·licitud de dictamen, referits a l'atribució al Síndic de Greuges de la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, amb el caràcter d'organisme nacional independent que estableix l'article 17 del Protocol facultatiu de la Convenció de les Nacions Unides contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

1. El 4 d'abril de 2006, l'Estat espanyol, seguint el procediment establert per l'article 94.1 CE, va disposar l'instrument de ratificació de l'esmentat Protocol facultatiu que, d'aquesta forma, es convertia en part integrant del nostre ordenament; integració que li permet ocupar, com succeeix amb tots els tractats internacionals, una especial posició en el sistema de fonts del Dret caracteritzada per la seva força passiva o «resistència», ja que les seves disposicions només poden ser modificades, derogades o suspeses en la forma prevista al tractat mateix o d'acord amb les normes generals del Dret internacional. (art. 96.1 CE)

El Protocol facultatiu inclou una sèrie d'instruments, certament nous, per a la prevenció de la tortura i d'altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants; en particular, per a les obligacions de dret intern que comporten per als Estats. D'una banda, va crear un Subcomitè per a la Prevenció, integrat en l'organització de Nacions Unides i dotat de les clàssiques característiques de control internacional que, a més, li permeten una important intervenció en la pràctica interna dels Estats, com s'observa per la simple lectura de les actuacions que se li reconeixen a l'article 14 del Protocol. I, d'altra banda, va preveure la constitució en cada un dels Estats signants dels anomenats «mecanismes nacionals de prevenció», amb la missió d'actuar en l'interior de cada un d'ells com a instruments capacitats per prevenir i evitar les pràctiques prohibides per la Convenció de les Nacions Unides contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 17 del Protocol, aquests mecanismes nacionals s'han d'ajustar als requisits següents:

a) El seu «establiment, designació o manteniment» correspon a cada Estat part, la qual cosa cal preveure que es dugui a terme d'acord amb l'ordenament intern de cada Estat (art. 3 del Protocol). Poden ser un o diversos, i l'article 17 reconeix expressament que en els Estats compostos els mecanismes que estableixin les «entitats descentralitzades» podran ser designats mecanismes nacionals de prevenció.

b) Hauran de tenir la independència i l'aptitud necessàries per exercir de forma adequada la seva funció preventiva, la qual cosa inclou la disponibilitat dels mitjans materials i personals que siguin necessaris a aquests efectes (art. 18 del Protocol).

c) Les facultats i els mitjans d'actuació que s'han de posar a la seva disposició estan regulats als articles 19 i 20 del Protocol, i inclouen l'accés a la informació sobre les persones privades de llibertat, al tracte que reben i a les condicions de la seva detenció, l'accés lliure als llocs de detenció, la possibilitat d'entrevistar-se amb aquestes persones, etc.

d) Els Estats part són responsables de la seva creació i manteniment, així com també de la garantia de la seva independència i aptitud, de la disponibilitat dels mitjans materials i personals necessaris per a la seva actuació i, sobretot, de garantir el ple exercici de les seves facultats sense obstacles. Encara que el Protocol no conté cap referència expressa sobre aquesta qüestió, la pràctica internacional seguida fins ara indica que són els Estats els que comuniquen a la Secretaria General de Nacions Unides quins són els mecanismes nacionals de prevenció que s'han constituït en el seu territori.

2. L'article 68 del Projecte de Llei examinat atribueix al Síndic de Greuges la condició d'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumane o Degradants, denominació desconeguda en el Protocol facultatiu, encara que el precepte mateix la identifica a continuació com a mecanisme nacional de prevenció. Així mateix, l'apartat 2 d'aquest article determina les competències que el Síndic podrà exercir en exercici de l'atribució esmentada, que no són altres que les previstes en el Protocol facultatiu per a aquests organismes nacionals. Hem d'examinar, doncs, la licitud constitucional d'aquesta atribució realitzada per una Llei de Catalunya.

A) El Tribunal Constitucional ha deixat molt clara, en el nostre ordenament, la vigència del principi d'autonomia institucional i procedimental que, si bé és específicament aplicable a les relacions entre l'ordenament de la Unió Europea i el dels Estats membres, no per això deixa de tenir incidència en les

relacions de Dret internacional. D'acord amb aquest principi, l'execució dels tractats internacionals i d'altres normes de Dret internacional o comunitari ha de correspondre en cada cas al poder públic a qui pertorqui d'acord amb el sistema constitucional de cada Estat.

És per aquesta raó que, quan l'execució d'un tractat exigeixi la designació d'autoritats o d'òrgans que exerceixen funcions que la norma internacional els atribueix, caldrà respectar el sistema de distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes previst a la Constitució i als estatuts d'autonomia per concloure quin és l'ens competent per procedir a aquesta designació.

Aquesta és, a més, la previsió que ja va incorporar l'Estatut d'autonomia de 1979 que, al seu article 27.3, afirmava que «La Generalitat de Catalunya adoptarà les mesures necessàries per a l'execució dels tractats i els convenis internacionals en allò que afectin les matèries atribuïdes a la seva competència, segons el present Estatut».

I, en la mateixa línia, l'article 196.4 de l'Estatut actualment vigent ha previst amb més rotunditat, si fos possible, que «La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculin l'Estat en l'àmbit de les seves competències».

B) La prevenció de la tortura i d'altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants és una competència de la Generalitat i, concretament, del Síndic de Greuges en l'exercici de la seva funció de protecció i defensa dels drets de les persones, encara que aquesta funció s'exerceixi de manera concurrent amb la que correspon a l'Estat i, fins i tot, a d'altres poders públics.

a) Recordem, per començar, que l'article 4.1 EAC estableix que «Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals». I, de forma més concreta, l'article 15.2 EAC incorpora, entre els drets expressament protegits per l'Estatut, el «[...] dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació [...]».

De forma més concreta, i tenint en compte el concepte extremadament ampli que utilitza el Protocol facultatiu tant respecte als tractes cruels, inhumans o degradants com respecte a la «privació de llibertat», durant la qual aquests tractes es poden produir, no és difícil incloure en aquestes expressions la situació de les persones que es troben en dependències policials i centres penitenciaris, així com també en centres de protecció de menors, centres sanitaris, sociosanitaris o de salut mental, sempre que estiguin efectivament privades de llibertat. Per citar només aquells supòsits en què l'Administració de la Generalitat i les administracions locals exerceixen plenament les seves competències.

b) I, d'altra banda, tant l'Estatut d'autonomia com la normativa estatal (expressament a l'art. 2 de la Llei 36/1985, de 6 de novembre i, implícitament a l'art. 12.2 LO 3/1981, de 6 d'abril) han habilitat el Síndic de Greuges per exercir la seva alta funció de «protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i aquest Estatut.» (art. 78.1 EAC).

Conseqüentment, el Síndic de Greuges pot actuar com a mecanisme nacional de prevenció i, a aquest efecte, exercir les competències que el Protocol

facultatiu atribueix a aquests organismes, tal com expressament resulta de l'apartat 2 de l'article 68 examinat.

L'article 68 del Projecte de Llei és, doncs, conforme a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia.

3. L'article 69 del Projecte de Llei determina l'àmbit d'actuació que correspon al Síndic de Greuges quan actua com a mecanisme nacional de prevenció. Certament, aquesta funció s'haurà d'exercir en concurrència i plena col·laboració amb el Defensor del Poble, que ha estat designat també Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura, mitjançant la Llei orgànica 1/2009, de 3 de novembre, complementària de la reforma de la legislació processal per a la implantació de la nova oficina judicial, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que al seu article tercer va afegir una disposició final única a la Llei orgànica 3/1981, de 6 d'abril, del Defensor del Poble.

Entenem que aquesta designació no exclou ni contradiu la realitzada per l'article 68 del Projecte dictaminat, no només per la seva pròpia dicció literal sinó també perquè si ho fes estaria vulnerant l'ordre constitucional i estatutari de competències, tal com l'hem exposat anteriorment. El que sí que és cert és que ambdues institucions hauran d'atenir-se en aquesta funció a l'àmbit que els correspon, tal com l'havíem definit en el Fonament II d'aquest dictamen. Això significa, concretament, que la intervenció que pugui correspondre al Síndic en relació amb l'Administració de l'Estat i els seus organismes dependents s'haurà d'ajustar a les estrictes previsions del conveni de col·laboració que, en el seu cas, s'hagi pogut subscriure entre ambdues institucions.

Conseqüentment, l'article 69 del Projecte de Llei és conforme a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia.

4. L'article 72.2 del Projecte de Llei regula l'accés del Síndic a dades de les històries clíniques de les persones internades en centres penitenciaris, sanitaris, sociosanitaris, de salut mental, i que únicament podrà exigir en la mesura que les esmentades dades estiguin relacionades amb les funcions que li corresponen com a mecanisme nacional de prevenció, i sempre respectant el deure de secret.

Aquesta habilitació no està inclosa de forma expressa entre les facultats previstes en el Protocol facultatiu per als mecanismes nacionals de prevenció, encara que no hauria de presentar excessives dificultats per entendre-la inclosa en l'apartat *b* de l'article 14, «Accés sense restriccions a tota la informació relativa al tracte d'aquestes persones i a les condicions de la seva detenció». Tot i així, l'accés del Síndic de Greuges a aquesta mena d'informació ha estat degudament previst en la nostra normativa de dret intern, per la qual cosa pot ser justificada sense necessitat d'acudir al Protocol facultatiu.

La història clínica, definida com el «[...] conjunt de documents relatius al procés assistencial de cada malalt tot identificant els metges i la resta de professionals assistencials que hi han intervingut» (art. 9 de Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica), té una relació directa amb el dret fonamental a la intimitat personal (art. 18.1 CE) i, per aquesta raó, gaudeix de la garantia de la protecció de dades de caràcter personal.

Així es reconeix expressament en les normes aplicables a l'àmbit sanitari, que estableixen la confidencialitat d'aquestes dades sobre la salut i disposen l'adopció de les mesures de seguretat necessàries i aplicables al tractament de les dades de caràcter personal i als fitxers i tractaments automatitzats. No obstant aquesta regla general, l'accés a les dades sobre la salut pot ser

legítim si l'efectua algú que estigui autoritzat i emparat per la legislació vigent (art. 5 de la Llei 21/2000, ja citada; art. 11 de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública; art. 10.3 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat i art. 7 de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica).

En aquest sentit, tot i que les dades de la salut se sotmeten, per la seva especificitat, a les lleis estatals o autonòmiques sobre sanitat, resulta aplicable allò que estableix l'article 11 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, respecte a la comunicació d'aquestes dades. En concret, aquesta Llei orgànica disposa que la comunicació a un tercer de les dades de caràcter personal objecte de tractament per al compliment per a finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari no requereixen consentiment de l'afectat, entre d'altres i pel que ara interessa, en dos supòsits: quan la cessió estigui autoritzada en una llei i «Cuando la comunicación que deba efectuarse tenga por destinatario al Defensor del Pueblo, el Ministerio Fiscal o los Jueces o Tribunales o el Tribunal de Cuentas, en el ejercicio de las funciones que tienen atribuidas. Tampoco será preciso el consentimiento cuando la comunicación tenga por destinatario a instituciones autonómicas con funciones análogas al Defensor del Pueblo o al Tribunal de Cuentas». (art. 11.d)

Per tant, segons el que s'ha exposat, la facultat d'accés del Síndic de Greuges a les dades de les històries clíniques, autoritzada per la Llei per a l'exercici de les seves funcions de prevenció de la tortura i tractes o penes cruels, inhumans o degradants, que respecta el deure de secret, és plenament legítima i constitucional.

En conclusió, l'article 72.2 del Projecte de Llei, que ara s'examina, és constitucional i estatutari.

5. L'article 73.1 del Projecte de Llei reconeix al Síndic de Greuges, en l'exercici de les seves funcions, com a mecanisme nacional de prevenció, la possibilitat d'entrevistar-se amb les persones privades de llibertat, «en el lloc que esculli i sense testimonis, amb l'assistència d'un intèrpret en cas necessari, i de qualsevol altra persona que consideri que pugui facilitar-li informació pertinent».

Una vegada més, hem d'examinar aquesta facultat en vista de les previsions contingudes en el Protocol facultatiu, ja que aquest ha de ser el paràmetre substancial a utilitzar per la nostra part per determinar la validesa constitucional dels preceptes inclosos en aquest títol VIII del Projecte de Llei objecte de dictamen. En conseqüència, hem d'analitzar si les potestats que aquesta previsió legal atribueix al Síndic excedeixen les que preveu el citat Protocol facultatiu, ja que en aquest cas, podrien suposar una invasió de les competències exclusives que sobre legislació penal i penitenciària corresponen a l'Estat per a la regulació dels drets dels presos i dels detinguts. En cas contrari, la incorporació d'aquest Tractat internacional i el seu contingut com a part de l'ordenament espanyol avala directament l'atribució d'aquestes potestats al Síndic de Greuges, en la seva actuació com a mecanisme nacional de prevenció autonòmic.

Per donar resposta a l'anterior qüestió, cal atènyer-se al contingut de l'article 19 del Protocol facultatiu, que enumera les facultats que, com a mínim, tenen els mecanismes nacionals de prevenció, així com també del subsegüent article 20, que estableix les obligacions a què es comprometen els estats part davant els citats mecanismes nacionals de prevenció, per tal que aquests puguin desenvolupar el seu mandat. Després del seu examen, només mereix una atenció especial, per no coincidir-hi exactament amb les

potestats que enumera l'article 19 del Protocol facultatiu, la potestat del Síndic de Greuges d'entrevistar les persones privades de llibertat «en el lloc que esculli». En efecte, si prenem aquesta expressió en sentit literal, sembla que el Síndic de Greuges pugui decidir lliurement on entrevistar els presos i detinguts; fins i tot, que pugui decidir que els portin a la seves dependències institucionals per entrevistar-los. Però aquest no és el sentit pel qual s'ha d'optar, ja que una interpretació d'aquesta potestat d'entrevista en el context del Protocol facultatiu pot portar a una altra conclusió. Així, el seu article 20, apartat e) prescriu que, entre d'altres, els estats part es comprometen a donar als mecanismes nacionals de prevenció, «Llibertat per seleccionar els llocs que desitgin visitar i les persones a qui desitgin entrevistar». Per tant, el Síndic de Greuges, en exercici de les seves funcions de prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans i degradants, ha de poder escollir lliurement a quins llocs vol accedir per fer les seves entrevistes (a quins centres sanitaris, sociosanitaris o de salut mental i, també, a quins centres penitenciaris) i a qui vol entrevistar en aquests llocs concrets. I és aquest el sentit i l'abast de l'expressió «en el lloc que esculli» i no pas un altre.

En conclusió, interpretada d'aquesta manera, la potestat d'entrevistar a què fa referència l'article 73.1 del Projecte de Llei és conforme amb la Constitució i amb l'Estatut d'autonomia.

No obstant això, la redacció del precepte és excessivament ambigua, per la qual cosa entenem que s'hauria de modificar amb la finalitat que quedés clar quin és el sentit que se li ha de donar a l'expressió «en el lloc que esculli», en els termes abans expressats.

L'apartat 2 d'aquest mateix article 73 atribueix al Síndic la facultat de demanar l'opinió del metge responsable en centres sanitaris, sociosanitaris o de salut mental, o en centres penitenciaris, a fi de valorar la conveniència de

la realització de l'entrevista a què es refereix l'apartat 1, atenent la situació clínica de la persona a entrevistar o el possible risc per a la salut pública. Certament, aquesta facultat no està expressament prevista pel Protocol facultatiu, encara que entenem que només podria plantejar problemes de constitucionalitat pel que fa referència a les entrevistes a realitzar en centres penitenciaris, tenint en compte que aquesta és una matèria reservada a llei orgànica.

No obstant això, també aquí és possible una interpretació conforme a la Constitució, si ens atenim a la finalitat de la norma. En efecte, el que es persegueix amb aquesta previsió és que les entrevistes amb els interns, que sí que estan plenament acceptades pel Protocol facultatiu, es realitzin amb total respecte dels drets i de l'estat de salut de la persona entrevistada, de manera que només es portin a terme si no produeixen perjudicis per a la seva situació clínica. En aquestes condicions, la consulta al metge responsable, com a expert i coneixedor de la situació en la qual es troba l'entrevistat, és una mesura on la lògica i la raonabilitat són inqüestionables.

Altrament, aplicant el conegut principi general de «qui pot el més també pot el menys», no tindria molt sentit que acceptéssim la plena legitimitat de l'entrevista i, en canvi, rebutgéssim l'obtenció d'una simple informació que sembla adequada per a decidir sobre la seva conveniència.

D'acord amb l'anterior, l'article 73.2 del Projecte de llei és conforme amb la Constitució i l'Estatut d'autonomia.

6. Els articles 71 i 72.1 del Projecte de llei examinat s'ajusten estrictament a les facultats reconegudes pels articles 19 i 20 del Protocol facultatiu, per la qual cosa no presenten taxa d'inconstitucionalitat. Tampoc no la presenta allò que preveu l'article 75, sobre les relacions entre el Síndic de Greuges i el Subcomitè de Nacions Unides per a la Prevenció, avalat plenament per

l'article 20.f del Protocol facultatiu, i no per l'article 11.b, com es llegeix en el seu tenor literal.

Finalment, els articles 70 (confidencialitat, cooperació i diàleg constructiu amb les autoritats competents com a principis que han d'informar l'actuació del Síndic) i 74 (Informe anual al Parlament) tampoc no ofereixen el menor dubte d'inconstitucionalitat.

IV

Emprendrem, finalment, l'examen dels preceptes inclosos en el segon bloc de la sol·licitud de dictamen, relatius a les relacions entre el Síndic de Greuges i el Defensor del Poble i altres figures anàlogues (art. 3.2, 60, 78 i 83):

1. L'article 3.2 del Projecte de Llei, estableix que «El Síndic de Greuges pot supervisar, en els supòsits en què ho acordi per conveni amb el Defensor del Poble, l'activitat de l'Administració general de l'Estat a Catalunya». Així mateix, l'article 78 del Projecte desenvolupa aquesta col·laboració entre ambdues institucions de forma més detallada.

Certament, aquest precepte atribueix al Síndic una competència que no figura a l'Estatut, per la qual cosa una interpretació literal plantejaria dubtes sobre la seva validesa. Concretament, si atribuïssim a l'expressió «supervisar» el mateix sentit i abast que té quan és utilitzada en l'apartat primer d'aquest mateix article 3, la tacha d'antiestatutarietat resultaria evident per si mateixa. No obstant això, entenem que no és difícil realitzar una interpretació de l'esmentat precepte que assoleixi la seva adequació amb el bloc de la constitucionalitat.

A) Això és així perquè la previsió continguda en l'article 3.2 del Projecte

dictaminat no opera en aplicació de l'esmentat principi general de col·laboració, sinó del més específic i expressament previst a l'article 78.2 EAC, que no es refereix a les relacions del Síndic amb l'Administració de l'Estat, sinó als convenis de cooperació que es puguin subscriure entre el Defensor del Poble i el Síndic per a l'adequat exercici de les respectives funcions. Atès que la supervisió de l'Administració de l'Estat a Catalunya és la funció principal del Defensor del Poble, hem d'entendre que l'expressió «pot supervisar» s'ha d'interpretar com una forma de col·laboració del Síndic amb l'exercici de les funcions del Defensor del Poble, d'acord amb els convenis que ambdues institucions hagin pactat lliurement.

Aquesta interpretació queda reforçada per altres consideracions suplementàries:

a) El precepte examinat no imposa cap intervenció del Síndic de Greuges, que dependrà, si escau, del contingut de l'acord de col·laboració que lliurement decideixin ambdues parts. Acord que, òbviament, haurà de respectar el contingut tant de la Llei orgànica 3/1981, de 6 d'abril, del Defensor del Poble, i de la Llei 36/1985, de 6 de novembre, per la qual es regulen les relacions entre la institució del Defensor del Poble i les figures similars en les diferents comunitats autònomes, com el de la Llei del Síndic de Greuges.

b) A més, l'esmentat acord no pot ser tàcit ni es pot basar en actuacions fàctiques més o menys acceptades per l'altra part, sinó que requereix un conveni, amb totes les formalitats que per a aquest tipus d'actes exigeix l'ordenament. Això no significa que li siguin aplicables directament les previsions contingudes a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú; però sí que entenem que, de forma indicativa, els requisits exigits per l'article 6 de la citada Llei, sobre convenis de col·laboració, s'haurien de tenir

en compte a l'hora d'articular els acords esmentats.

B) Per altra part, l'article 78 del Projecte de Llei, que es dictamina, que també està inclòs en la sol·licitud de dictamen, ofereix pautes hermenèutiques suficients per determinar l'abast d'aquests convenis de col·laboració o, simplement, de la pràctica diària de les relacions entre ambdues institucions. Tots els supòsits que aquest precepte preveu són plenament respectuosos amb les respectives competències d'un i altre, i constitueixen un mínim indispensable per a aquesta col·laboració:

a) El Síndic podrà sol·licitar la intervenció del Defensor del Poble en relació amb les actuacions de l'Administració general de l'Estat a Catalunya, i també podrà plantejar-li suggeriments de caràcter general, i proposar-li de formular recomanacions de modificacions normatives. Difícilment podríem veure el més petit obstacle a la competència del Defensor del Poble en unes previsions que es limiten a «proposar», «fer suggeriments» i «sol·licitar» (art. 78.2).

b) «El Síndic de Greuges ha d'impulsar la subscripció de convenis amb el Defensor del Poble amb la finalitat de concretar el règim de col·laboració entre ambdues institucions, especialment pel que fa a la supervisió de l'activitat de l'Administració general de l'Estat a Catalunya.» (art. 78.3 del Projecte de Llei). Novament, trobem en aquest precepte l'expressió «supervisar», que s'ha d'interpretar en el sentit abans esmentat, com una funció realitzada en el marc de la col·laboració entre el Síndic i el Defensor del Poble, d'acord amb el conveni que hagin subscrit. Doncs bé, tampoc en aquest cas no podríem observar la més petita tatxa d'inconstitucionalitat en un mandat que es limita a la possibilitat d'impulsar la subscripció dels corresponents convenis entre ambdues institucions.

Així interpretat, l'article 3.2 del Projecte de Llei és concorde amb la

Constitució i amb l'Estatut d'autonomia. Per la seva part, l'article 78 del Projecte és conforme amb el bloc de constitucionalitat.

2. L'article 60 del Projecte de Llei, estableix que «Les administracions, els organismes, les empreses i les persones a què fa referència l'article 26 que siguin objecte d'investigació per una institució equivalent al Síndic de Greuges en l'àmbit de l'Estat o de la Unió Europea ho han de comunicar al Síndic». Cal recordar que els subjectes afectats per aquest deure de comunicació són únicament i exclusivament els citats a l'article 26 del Projecte, quedant així exclosos els organismes, les empreses i les persones relacionades amb l'Administració de l'Estat.

A partir de la ubicació sistemàtica d'aquest precepte (en el títol VI del Projecte de Llei), hom pot afirmar que es tracta d'una norma que fixa un deure de col·laboració amb el Síndic. Presenta la particularitat, però, que –a diferència del que dóna a entendre l'apartat 11 del preàmbul–, aquest deure de col·laboració amb el Síndic s'estén també als subjectes que estan sent investigats per una institució equivalent.

L'opció seguida pel Projecte de Llei de fer recaure l'obligació de comunicar l'existència d'una investigació en el mateix subjecte que està sent investigat és insòlita en el nostre ordenament i, de fet, tampoc no és la més adequada, sobretot quan afecti persones o organismes privats (pel que fa a l'Administració de la Generalitat i als organismes públics o assimilats, hom pot entendre que l'obligació pot trobar empara en el principi administratiu de servir amb objectivitat els interessos generals i en el de ple respecte a la bona fe i la confiança legítima). Així doncs, si tenim en compte que les relacions del Síndic amb el Defensor del Poble han d'estar presidides pel principi de col·laboració (art. 78 del Projecte dictaminat) i que també ho han d'estar les relacions amb d'altres institucions o figures anàlogues a la del Síndic –atesa l'obligació legal que aquest té d'impulsar-les (art. 81 del

Projecte)-, hauria estat més raonable i efectiu fer recaure aquella obligació en el Defensor del Poble o, en el seu cas, en les altres institucions equivalents, que són les que duen a terme la investigació.

En conseqüència, malgrat la literalitat del precepte, l'expressió «ho han de comunicar» s'hauria d'interpretar en el sentit que es tracta d'un simple deure genèric de col·laboració i no d'un mandat que vagi més enllà de la disponibilitat del destinatari. En efecte, tot i que la majoria de les vegades l'ordenament jurídic connecta els deures amb una exigència normativa (la imposició d'una sanció), no sempre ni necessàriament és així. Hi ha casos, com el present, en els quals el legislador opta per formular el que es coneix com una norma imperfecta, és a dir, una norma que es limita a fixar una obligació, però sense establir cap conseqüència jurídica per al cas d'inobservança. I per això mateix l'article 61 del Projecte de Llei no inclou entre els supòsits de manca de col·laboració amb el Síndic o d'obstaculització el fet de no comunicar-li que hom està sent investigat per una institució equivalent. En cas contrari, es podria considerar una actuació dels poders públics desproporcionada a les finalitats que la justifiquen (art. 30. 2 EAC).

Així interpretat, l'article 60 del Projecte de Llei no vulnera la Constitució ni l'Estatut d'autonomia.

3. L'article 83 del Projecte de Llei que dictaminem estableix que: «El Síndic de Greuges pot participar i integrar-se en organitzacions internacionals que tinguin per objecte: a) La promoció de la figura dels *ombudspersons* o defensors del poble i de les institucions homòlogues al Síndic de Greuges. b) La defensa i la promoció dels drets i llibertats. c) La defensa i la promoció del dret a una bona administració.»

Per examinar-ne l'adequació a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia hem de partir de dues consideracions prèvies: d'una banda, en participar i integrar-

se en organitzacions internacionals, el Síndic de Greuges està exercint competències de la Generalitat en matèria d'acció exterior, expressament esmentades i determinades en el capítol III del títol V de l'Estatut d'autonomia («Acció exterior de la Generalitat»); i, d'altra banda, aquestes competències en cap cas no podran envair o condicionar l'exercici per l'Estat de les seves pròpies competències exclusives en aquesta mateixa matèria, definides com a «relacions internacionals» per l'article 149.1.3 CE.

La solució a aquesta aparent contradicció la va donar, ja fa uns anys, la Sentència del Tribunal Constitucional 165/1994, de 26 de maig, que va ampliar notablement algunes línies interpretatives ja contemplades per la jurisprudència anterior com, per exemple, la Sentència 80/1993, de 8 de març, entre d'altres.

A) Examinarem breument aquesta doctrina:

a) La línia argumental en què es basa aquesta jurisprudència parteix, d'una banda, de la distinció entre «relacions internacionals», concepte referit a una activitat regulada pel Dret internacional, limitada a l'actuació i a la responsabilitat d'estats sobirans i, per tant, sense efectes sobre l'estructura interna d'aquests estats ni sobre la distribució del poder polític que existeix en el seu si; i, de l'altra, de l'activitat exterior d'aquest estat, molt més àmplia que l'anterior i que sí que ha de tenir en compte aquesta estructura interna i la distribució de competències que regeix entre l'Estat i els ens subestats.

Com llegim a la Sentència abans esmentada:

«Ciertamente, para delimitar el alcance de esa reserva, es necesario tener en cuenta que no cabe identificar la materia "relaciones internacionales" con todo tipo de actividad con alcance o proyección

exterior. Ello resulta tanto de la misma literalidad de la Constitución (que ha considerado necesario reservar específicamente al Estado áreas de actuación externa que se consideran distintas de las “relaciones internacionales”: así, “comercio exterior” -art. 149.1.10- o “Sanidad exterior” -art. 149.1.16-) como de la interpretación ya efectuada por la jurisprudencia de este Tribunal, que ha manifestado que no acepta que “cualquier relación, por lejana que sea, con temas en que estén involucrados otros países o ciudadanos extranjeros, implique por sí sola o necesariamente que la competencia resulte atribuida a la regla ‘relaciones internacionales’ (STC 153/1989, fundamento jurídico 8)”» (FJ 5)

I, tot seguit, s’afegeix:

«Y, más cercanamente al tema que nos ocupa, hemos sentado que “la dimensión externa de un asunto no puede servir para realizar una interpretación expansiva del art. 149.1.3 CE, que venga a subsumir en la competencia estatal toda medida dotada de una cierta incidencia exterior, por remota que sea, ya que si así fuera se produciría una reordenación del propio orden constitucional de distribución de competencias entre el Estado y las Comunidades Autónomas” (STC 80/1993, fundamento jurídico 3, que se remite a las SSTC 153/1989, 54/1990, 76/1991 y 100/1991)» (FJ 5)

b) Per tant, existeix un nucli irreductible, constituït pel que entenem per «relacions internacionals», el contingut material del qual pot ser fàcilment determinat, doncs:

«[...] interpretado el art. 149.1.3 CE en relación con otros preceptos de la Norma fundamental, como es el caso de los arts. 63, 93 a 96 y 97, de esta interpretación claramente se desprende, de un lado y en

sentido negativo que las “relaciones internacionales”, en cuanto materia jurídica, no se identifican en modo alguno con el contenido más amplio que posee dicha expresión en sentido sociológico, ni con cualquier actividad exterior. Ni tampoco, obvio es, con la “política exterior” en cuanto acción política del Gobierno. De otro lado, en sentido positivo, que el objeto de aquella reserva -en términos generales, como se ha dicho- son las relaciones de España con otros Estados independientes y soberanos, el aspecto más tradicional de estas relaciones, y con las Organizaciones internacionales gubernamentales. Relaciones que, en todo caso, están regidas por el “Derecho internacional general” a que se refiere el art. 96.1 CE, y por los tratados y convenios en vigor para España. Son, pues, las normas del Derecho internacional, general o particular, aplicables a España, las que permiten determinar en cada caso tanto el contenido de las mismas como su sujeto. Por lo que este Tribunal ha podido referirse, en relación con el art. 149.1.3 CE, a materias tan características del ordenamiento internacional como son las relativas a la celebración de tratados (*ius contrahendi*), y a la representación exterior del Estado (*ius legationis*), así como a la creación de obligaciones internacionales y a la responsabilidad internacional del Estado (SSTC 137/1987, 153/1989 y 80/1993).

En suma, pues, las “relaciones internacionales” objeto de la reserva contenida en el art. 149.1.3 CE son relaciones entre sujetos internacionales y regidas por el Derecho internacional. Y ello excluye, necesariamente que los entes territoriales dotados de autonomía política, por no ser sujetos internacionales, puedan participar en las «relaciones internacionales» y, consiguientemente, concertar tratados con Estados soberanos y Organizaciones internacionales gubernamentales.» (FJ 5)

c) Així, mentre no incideixin en aquest nucli reservat a l'Estat per l'article 149.1.3 CE, les comunitats autònomes poden realitzar activitats emmarcades genèricament dins d'aquest concepte anomenat «acció exterior», sempre en el marc de les seves competències i amb la finalitat de fer-les efectives. Resumint les consideracions realitzades anteriorment, aquesta acció exterior s'haurà de limitar a aquelles activitats que, «[...] siendo necesarias, o al menos convenientes, para el ejercicio de sus competencias, no impliquen el ejercicio de un *ius contrahendi*, no originen obligaciones inmediatas y actuales frente a poderes públicos extranjeros, no incidan en la política exterior del Estado, y no generen responsabilidad de éste frente a Estados extranjeros u organizaciones inter o supranacionales.» (FJ 6).

B) És així com el nostre Estatut d'autonomia ha incorporat aquest concepte d'«acció exterior» en el capítol III del títol V, en el qual dos preceptes són específicament aplicables a la qüestió examinada; l'article 193 EAC, que diu:

- «1. La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit, respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors.
2. La Generalitat té capacitat per a portar a terme accions amb projecció exterior que derivin directament de les seves competències, sia de manera directa, sia per mitjà dels òrgans de l'Administració general de l'Estat.»

I l'article 198 EAC, que estableix:

«La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableixi la normativa corresponent.»

Ambdós preceptes estatutaris avalen amb escreix les actuacions referides a l'article 83 del Projecte examinat.

A més, aquesta participació del Síndic en organitzacions internacionals no afecta en absolut l'àmbit reservat a l'Estat per l'article 149.1.3 CE, d'acord amb la jurisprudència constitucional anteriorment citada.

Conseqüentment, l'article 83 del Projecte de Llei s'adequa a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia.

4. Un cop analitzats els preceptes que són objecte de la sol·licitud del present Dictamen, tenint en compte la relació directa -d'acord amb les previsions de l'article 19 de la Llei 2/2009, del Consell de Garanties Estatutàries- que presenta l'article 60 del Projecte de Llei amb l'article 26 considerem que resulta necessària i convenient l'avaluació d'aquest darrer precepte.

Així, com ja s'ha indicat anteriorment, l'article 60 del Projecte dictaminat vincula el deure de comunicació al Síndic de Greuges per part dels subjectes regulats a l'article 26. L'Estatut d'autonomia, en l'article 78.1, incorpora una remarcable ampliació dels subjectes que són susceptibles de ser objecte de les actuacions de la Sindicatura. En aquest sentit, recull, no únicament aquells organismes públics i privats vinculats o que depenen d'una manera o altra de la Generalitat en sentit ampli, sinó que també compta amb la novetat de l'ampliació de la seva funció supervisora a persones físiques i jurídiques de naturalesa privada. Els subjectes privats, assenyala l'Estatut, poden ser supervisats pel Síndic en l'exercici de les seves funcions en la mesura que mantinguin un vincle amb l'Administració com a conseqüència de la gestió d'un servei públic o l'acompliment d'activitats d'interès general o universal o de naturalesa equivalent.

El Projecte de llei, en l'article 26, en el desplegament de l'esmentat precepte estatutari també es refereix a les mencionades persones privades però adopta un redactat més prolix en la seva formulació, que podria semblar que estén l'abast dels subjectes susceptibles de ser supervisats per raó del seu vincle amb l'Administració. Així, per exemple, destaca la novetat de l'esment a la figura de les fundacions privades, les quals, a tall d'exemple, pel mer fet de ser sotmeses al protectorat, previst a la llei que les regula, ja presentarien un vincle amb l'Administració de la Generalitat.

Ara bé, és precisament en aquest punt que considerem necessari precisar que l'ampliació de l'àmbit d'actuació del Síndic no es pot formular en termes excessivament genèrics pel que fa al vincle entre un subjecte privat i els poders públics. Des d'aquesta aproximació, cal interpretar que el vincle ha de d'incorporar un contingut mínim i una naturalesa determinada pel que fa precisament a l'existència d'una gestió, prestació o execució d'un servei o activitat. Aquestes activitats han de poder ser definides i identificades en la mesura que comporten necessàriament una dimensió d'interès general o universalitat en la seva projecció i afectació sobre la ciutadania. D'aquesta manera qualsevol vincle, de la naturalesa que sigui, entre un subjecte privat i els poders públics no seria suficient per si sol per legitimar l'actuació del Síndic. Entendre-ho de manera contrària ens portaria a una conclusió desajustada al marc estatutari vigent, consistent en el fet que qualsevol persona física o jurídica que mantingui un vincle amb la Generalitat podria ser objecte potencial de l'acció del Síndic, circumstància que portaria a incloure a pràcticament la totalitat dels integrants de la societat civil catalana, quan en realitat la principal funció del Síndic de Greuges és protegir i defensar els drets i les llibertats constitucionals i estatutaris de les persones davant els poders públics.

En conseqüència, hem de concloure que el vincle entre els poders públics i els subjectes privats susceptibles d'ésser supervisats per part del Síndic de

Greuges, segons preveu l'article 26, ha de consistir com a mínim en el contingut recollit a l'article 78 de l'Estatut. És a dir, no únicament és suficient una certa relació de vinculació amb l'Administració sinó que aquesta ha de consistir, d'acord amb les previsions estatutàries, en la gestió, prestació o execució d'un servei públic o una activitat d'interès general, universal o equivalent que es projecti sobre la ciutadania.

D'aquesta manera, no qualsevol vincle entre persones privades i poders públics és suficient per avalar la intervenció de la sindicatura, especialment quan és traslladada a àmbits tan sensibles i rellevants com el penal. Així, l'article 63 del Projecte de Llei, a banda de presentar una tècnica normativa profundament incorrecta, atès que reproduïx i es remet a competències alienes, com és el cas de les afectades pel Codi Penal, construeix una aparença de legalitat inadmissible. L'article 502 del Codi penal no deixa lloc a dubtes quan tipifica les actuacions d'obstaculització al Defensor del Poble o institucions equivalents, com el Síndic de Greuges. Per tant, a la llum de la interpretació de l'article 26 del Projecte de Llei, la potencial responsabilitat penal assenyalada a l'article 63, a banda del seu caràcter formalment sobrer i equívoc, en cap cas no pot ser interpretada com una ampliació del tipus penal.

Així interpretats, l'article 26 i l'article 63 del Projecte de Llei no són contraris a la Constitució ni a l'Estatut.

5. Finalment, aquest Dictamen no es pot cloure sense una necessària avaluació de l'article 86 del Projecte de Llei. Malgrat que aparentment aquest fa referència a qüestions instrumentals o orgàniques, en realitat afecta el conjunt de les funcions pròpies del Síndic de Greuges i, per tant, és susceptible d'encabir-se en el supòsit de la relació directa prevista a l'article 19 de la Llei del Consell de Garanties Estatutàries.

L'esmentat precepte regula i desplega les capacitats del Síndic de Greuges a l'hora d'exercir la seva capacitat d'organització. En aquest sentit, aquesta institució de previsió estatutària compta amb la corresponent i deguda autonomia, i no pot ésser equiparat el seu règim jurídic, en sentit estricte, al de les administracions públiques de factura més tradicional. Tot i així, la formulació de l'article 86.2 del Projecte de Llei incorpora un seriós dubte sobre la seva adequació al marc constitucional i estatutari. Aquest epígraf reserva de manera expressa les àrees de treball que es puguin crear, en el si de la institució, a personal de naturalesa eventual.

El síndic, efectivament, té una capacitat d'organització pròpia, i de fet així pot exercir-la mitjançant la classificació dels llocs de treball de la Relació de Llocs Treball que ha d'estructurar i organitzar la Institució. El que no ens sembla en cap cas acceptable i considerem que és constitutiu d'un motiu d'inconstitucionalitat és l'exclusió expressa i formal, recollida a l'epígraf segon de l'article 86, del personal de naturalesa funcional per proveir els llocs de treball que han d'encapçalar les diverses àrees de treball, un concepte aquest darrer que, per cert, és l'únic de tipus organitzatiu que s'incorpora en el text.

L'article 23 CE estableix que l'accés als càrrecs i les funcions públiques s'ha de realitzar en condicions d'igualtat i per tant, en cap cas, són admissibles supòsits o requisits que comportin discriminació. Tal com està redactat l'article 86 que es dictamina, el principi general de publicitat, mèrit i capacitat de la funció pública no únicament cedeix terreny davant la designació de càrrecs eventuais, mancada dels esmentats requisits, sinó que es converteix en l'excepció i acaba esdevenint una exclusió discriminatòria amb rang de Llei vers el personal funcional a l'hora d'accedir o concórrer a la provisió dels llocs de comandament de la Sindicatura de Greuges.

Aquesta situació, a més de ser contrària a l'ordre constitucional i estatutari, esdevé especialment preocupant quan es projecta en l'àmbit d'una institució encarregada de la protecció dels drets i llibertats ciutadanes, que ha d'operar des de la independència. Per tant, a banda de l'avaluació d'inconstitucionalitat de l'article 86.2 del Projecte, el legislador ha de fer compatible l'autonomia organitzativa del Síndic de Greuges amb el necessari respecte a l'article 23 CE i els principis bàsics de la funció pública i la carrera administrativa d'igualtat, publicitat, mèrit i capacitat.

Per les raons exposades, l'article 86.2 del Projecte de Llei és inconstitucional.

C O N C L U S I O N S

Atesos els raonaments continguts en els Fonaments precedents, opinem que:

Primera.- L'article 73, apartat 1, del Projecte de Llei del Síndic de Greuges, en el seu incís, «en el lloc que esculli», no és contrari a la Constitució ni a l'Estatut si s'interpreta en el sentit expressat en el Fonament III, punt 5, d'aquest Dictamen.

Adoptada per unanimitat.

Segona.- L'article 3, apartat 2, del Projecte de Llei del Síndic de Greuges, no és contrari a la Constitució ni a l'Estatut si s'interpreta en el sentit expressat en el Fonament IV, punt 1, d'aquest Dictamen.

Adoptada per unanimitat.

Tercera.- L'article 60 del Projecte de Llei del Síndic de Greuges no és contrari a la Constitució ni a l'Estatut si s'interpreta en el sentit expressat en el Fonament IV, punt 2, d'aquest Dictamen.

Adoptada per unanimitat.

Quarta.- Els articles 26 i 63 del Projecte de Llei del Síndic de Greuges no són contraris a la Constitució ni a l'Estatut si s'interpreten en el sentit expressat en el Fonament IV, punt 4, d'aquest Dictamen.

Adoptada per unanimitat.

Cinquena.- L'article 86, apartat 2, del Projecte de Llei del Síndic de Greuges és inconstitucional.

Adoptada per unanimitat.

Sisena.- La resta dels preceptes examinats del Projecte de Llei sobre el Síndic de Greuges, que figuren a la sol·licitud de dictamen (art. 68, 69, 70, 71, 72, 73.2, 74, 75, 76, 77, 78 i 83), són conformes amb la Constitució i l'Estatut.

Adoptada per unanimitat.

Aquest és el nostre Dictamen, que pronunciem, emetem i signem en el lloc i la data indicats al començament.